

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ МВС УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІЖВІДОМЧОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО
ФОРУМУ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В
СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ»**

(м. Київ, 30 травня 2023 року)

Київ 2023

УДК 159.9:355.1

3-12

DOI: <https://www.doi.org/10.36486/30-05-2023>

*Рекомендовано Вченою радою ДНДІ МВС України
(протокол № 4 від 27.06.2023 року)*

3-12 *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України: збірник тез доп. II Всеукр. міжвід. психол. форуму (м. Київ, 30 травня 2023 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2023. 222 с.*

У збірнику представлено результати наукових досліджень із питань забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України, зокрема розкрито специфіку надання психологічної допомоги в умовах війни, особливості психологічної підтримки захисників та захисниць України, психологічного супроводу ветеранів війни та членів їхніх сімей, феномен колабораціонізму тощо.

Публікується за матеріалами роботи II Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму «Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України», проведення якого організовано Державним науково-дослідним інститутом МВС України (30 травня 2023 року).

Видання може зацікавити науковців, практиків, представників органів державної влади, працівників правоохоронних органів, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

*Матеріали тез викладено в авторській редакції з незначною коректурою.
Відповідальність за дотримання академічної доброчесності та достовірність
представлених тез доповідей несуть автори.*

© Колектив авторів, 2023

© ДНДІ МВС України, 2023

Пономаренко Я. С.	ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ САМОПОЧУТТЯ У ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	169
Прокоф'єва Л. В.	ГЕНДЕРНО-ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО: СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	173
Процик Л. С.	СТАНИ ТРИВОГИ У СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	176
Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц.	ВИКОРИСТАННЯ СМІХУ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ НАПРУГИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	180
П'янківська Л. В.	ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ СИМВОЛІЧНОЇ МІМІКРІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	183
Романенко О. В.	РОЛЬ ПСИХОЕДУКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	188
Руденко Я. С.	КОЛАБОРАЦІЙНА ПОВЕДІНКА ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ВПОРАТИСЯ З НЕГАТИВНИМ ПСИХІЧНИМ СТАНОМ ЛЮДИНИ.....	192
Світличний В. А., Товстик В. О.	ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ НА ПРОФЕСІЙНУ САМОІДЕНТИФІКАЦІЮ ТА ПРОФЕСІЙНУ КАР'ЄРУ В ПСИХОЛОГІЇ.....	196
Стрілець В. В.	АНАЛІЗ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....	198
Супрун Д. М.	IMPLEMENTATION OF PROJECT ACTIVITIES AS THE PRIORITY OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL ASSISTANS IN THE WAR CONDITIONS.....	202
Телеховський Ю. Г.	ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	206
Федоренко О. І.	ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ РАННЬОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	210
Яковицька Л. С.	САМОРЕГУЛЯЦІЯ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	213
Якубчик Т. В., Гира Я. М.	ПРИРОДА ЯК ЕФЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ВІДНОВЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОСЯГНЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО КОМФОРТУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	216
Яремко Р. Я.	ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПОЛІГОНУ.....	220

Яремко Роман Ярославович,
кандидат психологічних наук,
викладач кафедри практичної психології та педагогіки,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2781-7788>

ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПОЛІГОНУ

В Україні на сьогодні складаються такі обставини, як складні умови праці, специфіка професійних задач, які вимагають від фахівців з пожежної безпеки підвищення рівня морально-психологічної та професійної підготовки [1].

Професійну діяльність майбутніх фахівців з пожежної безпеки відносять до ризиконебезпечних, яка характеризується екстремальними умовами праці, завданнями, виконання яких пов'язано із ризиком для життя та здоров'я як самих рятувальників так і потерпілих, важкістю виконання професійних задач в умовах жорстких обмежень в часі, підвищеним рівнем відповідальності за професійні помилки, високою ймовірністю нанесення шкоди колегам та потерпілим під час виконання службових завдань, ліквідацією наслідків техногенних аварій та стихійних лих, проведенні розвідки в умовах високої загазованості, пошуку й евакуації людей із палаючих будівель тощо. Діяльність у подібних умовах вимагає від фахівців аварійно-рятувальної служби наявності таких професійно важливих якостей особистості, як готовність до ризику, рішучість, професійна мотивація, резильєнтність, емпатійність, емоційна стійкість, самоконтроль. Саме тому, особливо актуальною є проблема формування професійних якостей майбутніх фахівців з пожежної безпеки.

З метою реалізації спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти – майбутніх фахівців з пожежної безпеки до дій в умовах надзвичайних ситуацій на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності було створено психолого-тренувальний полігон.

Проходженню заняття у психолого-тренувальному полігоні передують заміри функціональних станів та психофізіологічних показників. Дослідження функціональних станів здійснюється за допомогою методики «САН». Результати представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Середні значення показників
за методикою визначення функціонального стану «САН»
до проходження психолого-тренувального полігону (n=134)**

<i>Показники</i>	<i>Середнє значення показників до проходження ПТП</i>
Самопочуття	56,223
Активність	54,652
Настрій	56,352

Як бачимо, показники самопочуття, активності та настрою вище середнього. Це свідчить про те, що рівень здоров'я досить високий, а рівень стомленості не значний. Також у переважній більшості учасників дослідження спостерігається швидкість рухів та запам'ятовування, енергійність, працездатність, жвавість рухів та міміки. Найвищий показник за шкалою настрою свідчить про життєвий оптимізм та позитивні сподівання щодо майбутнього проходження психолого-тренувального полігону.

Проходження заняття у психолого-тренувальному полігоні розпочинається із вступних настанов для зняття психологічної напруги та хвилювань. Наступним етапом є підготовка до умов підйому-спуску в багатопверхових будинках, бігу з навантаженням, до важкої фізичної роботи. Такий результат досягається за допомогою таких тренажерів як степпер, бігова доріжка, велоергометр та атлетична станція. Досягнувши мінімальних показників, які відмічаються у рятувальників при виконанні аварійно-рятувальних дій, учасники заняття проходять на тренувальну стежку, яка включає в себе: резервуар, термічну зону та лабіринт. Тренувальна стежка дозволяє відпрацювати вправи максимально наближені до звичної діяльності аварійно-рятувальних підрозділів: пересування в обмеженому просторі, аварійне освітлення, штучний диму, звукової імітації надзвичайної ситуації, температура +60°C у термічній зоні, вузькі лази різних конфігурацій, люки та сходи. Також є імітація квартири та виробничої зони, що дозволяють навчитися вирішувати нестандартні ситуації в умовах проживання людей та виробництв.

Після проходження тренувальної стежки проводяться контрольні дослідження за тими ж показниками. Повторне дослідження за методикою визначення функціонального стану «САН» дозволяють нам говорити про загальну тенденцію зниження всіх показників. Результати контрольного дослідження представлено у таблиці 2.

Таблиця 2

**Середні значення показників
за методикою визначення функціонального стану «САН»
після проходження психолого-тренувального полігону (n=134)**

<i>Показники</i>	<i>Середнє значення показників до проходження ПТП</i>
Самопочуття	43,341
Активність	39,236
Настрій	48,523

На основі результатів повторної діагностики можемо сказати що показники суттєво знизилися. Загалом показники шкали «Активність» знизились на 30 %. За шкалою «Самопочуття» показники знизилися на 22 %. Найменші зміни спостерігаються за шкалою «Настрій» – 15%.

На основі отриманих результатів можемо зробити висновки про необхідність проведення практичних занять такого типу. Адже, реалізація аварійно-рятувальних дій не можлива без глибоких професійних знань, вироблених умінь та навичок, фізичної та професійно-тактичної підготовки. З метою необхідності реалізації екстремально-професійної підготовки доцільно використовувати один із найефективніших методів – осмислене та багаторазове повторення певних дій, які сприятимуть формуванню стійкості, витривалості та готовності до такого виду діяльності майбутні рятувальники повинні відточувати свої вміння та доводити до автоматизму дії спрямовані на порятунок людей.

Список використаних джерел

1. Козяр М.М. Екстремально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях : монографія. Львів: Сполом, 2004. 376 с.

Наукове видання
(авторська редакція)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Збірник тез
II Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму
(м. Київ, 30 травня 2023 року)

Відповідальна за випуск: Л. П'янківська
Технічне редагування, макетування: Л. Процик

Видавець і виготовлювач
Державний науково-дослідний інститут МВС України
Адреса: 01011, м. Київ, пров. Євгена Гуцала, 4А
Телефон: (044) 254-95-21
Факс: (044) 280-01-84
Електронна адреса: dndi@mvs.gov.ua